

PM: Forskningsstrategi för Institutionen för Pedagogik och Specialpedagogik 2020-2023

Bakgrund

Institutionen för Pedagogik och Specialpedagogik har under lång tid arbetat med att bygga upp en Komplet Akademi Miljö (KAM) där vetenskaplig anknytning är central vid genomförandet av utbildningar och samverkansprojekt. IPS tolkar och förstår KAM-begreppet i bred bemärkelse vilket inbegriper nationella och internationella forskningssamarbeten, samverkan med det omgivande samhället, forskningens samhällsrelevans och tydliga länkar mellan forskning och den undervisning som bedrivs vid institutionen. För att lyckas med detta är det av stor vikt att våra disputerade lärare har möjlighet att upprätthålla sin forskningskompetens. Forskande lärare på alla akademiska nivåer i alla våra program och kurser är avgörande för att den vetenskapliga kvalitén i våra utbildningar skall vidmakthållas och utvecklas samt att internationella samarbeten och projekt skall initieras och genomföras.

Frågan om KAM och utbildningens anknytning till forskningen har under de senaste åren försvårats på grund av att IPS undervisningsuppdrag starkt har expanderat utan att motsvarande resurser för forskning tillkommit. Specialpedagogik- respektive speciallärarprogrammet, liksom yrkeslärarprogrammet, har växt kraftigt, likaså har rektorsprogrammet har tillkommit. Vidare ansvarar IPS för de utbildningsvetenskapliga kärnkurserna K61G, K61A, K71G samt K71A i samtliga lärarprogram där t ex studentantalet i ämneslärarprogrammet var över 400 studenter HT2018. IPS utbildningsuppdrag rör endast en mindre del av innehållet i de lärarutbildningar där söktrycket minskas (förskola och grundskola).

Skolan har idag stora behov av utbildad personal inom specialpedagogik, yrkeslärarprogram och rektorsprogram vilket visar sig genom det utökade utbildningsuppdraget. Antalet forskningsfinansiärer och de externa medel för forskning som finns att söka relaterat till våra ämnen pedagogik, pedagogiskt arbete samt ämnesdidaktik är begränsade. Därför är de forskningsbasanslag som tilldelas institutionen avgörande för att värna disputerad personals möjlighet till forskning samt rekrytering av doktorander. Externa aktörer som t ex Vetenskapsrådet har de senaste åren begränsat sökbar finansiering av forskningsprojekt till 6 miljoner (UVK) och Riksbanken tillåter inte att projekt innefattar doktorander. Flera finansiärer försvårar ytterligare med att inte acceptera fullfinansiering av OH vilket lämnar institutionen i ett dilemma då institutionen måste medfinansiera OH för enskilda forskares projekt men inte har medel att tillgå.

Vidare har rekrytering av disputerad personal varit svår. Konkurrens om disputerad personal har uppstått genom ett utökat utbildningsuppdrag bland lärosäten på nationell nivå i relation till ett begränsat antal disputerade i Sverige. I den konkurrenssituation som uppstår kan de mindre lärosätena erbjuda tjänster med större andel forskning i tjänst och högre lön än vad IPS vid GU kan. Här kommer institutionen till korta. IPS har i nuläget ett starkt behov av att kunna utlysa nya doktorandtjänster, erbjuda lektorer forskning i tjänst samt utforma ett program för att överbrygga generationsglappet som har uppstått under de år som utbildningsuppdraget fått växa och för att kunna utveckla forskning av god kvalitet och med hög samhällsrelevans.

Nuläget vid institutionen är att enskilda, framför allt seniora forskare får externfinansierad forskning som leder till allt större övertid för dessa enskilda individer medan flertalet disputerade blir helt utan externa anslag och därmed forskning i tjänst. Båda tillstånden leder till olika former av arbetsrelaterad stress och orsakar naturligtvis även problem i verksamheten som sådan. Detta gäller framförallt undervisning då de som undervisar inte forskar och de som forskar inte har någon tid att undervisa. Samtidigt är kravet att universitetslärare skall vetenskapligt förankra utbildningen utifrån sin expertis. Om en person inte får möjligheter att använda sina färdigheter i forskning efter disputation kommer dessa kompetenser succesivt att reduceras. Detta utarmar inte bara den enskilda forskarens kompetens utan hämmar också allvarligt kvalitén i våra utbildningar.

Analys

RED19 panelens analys pekar på att IPS står inför följande utmaningar: 1) Generationsskifte, 2) Beroende av extern forskningsfinansiering, 3) Att ytterligare stärka internationell orientering när det gäller publiceringar och samarbeten, 4) Öka samarbetet mellan forskningsmiljöerna för att skapa forskningssynergier, 5) Forskningens anknytning till undervisning, 6) Vikten av att alla disputerade får möjlighet att forska, samt 7) Liten tid för forskning i anställningar generellt i relation till undervisning (obalans mellan forskning och undervisning på grund av begränsade medel för forskning).

För att komma tillrätta med de utmaningar som pekades ut av RED19 behöver vi genomföra åtgärder som i ett första steg riktar sig mot juniora forskare och nyrekrytering av doktorander. Generationsskiftet kan säkerställas genom att utveckla stödstrukturer för internationella samarbeten, för utveckling av kreativa synergier mellan forskningsmiljöer och för forskarmeritering som samtidigt utvecklar forskningens anknytning till undervisningen. En grundhållning bör vara att alla lärare är forskande och att alla som forskar medverkar i utbildningen.

Institutionens målsättning inklusive motiv

IPS har tilldelats ytterligare forskningsbasanslag av GU/UF för att söka åtgärda ovan problem. UF har valt att genomföra en gemensam övergripande strategisk plan 2020-2023 för alla institutioner vid fakulteten. Denna innehåller tre komponenter.

- A) Doktorander
- B) Post doc. alternativt intern post doc. där tillsvidareanställda lektorer får möjlighet att i konkurrens och genom extern granskning tilldelas 50% forskning i tjänst under 2 år
- C) Gästprofessor alternativt utlysning av professur

IPS har utvecklat ett eget strategiskt program (se Tabell 1, nedan) inom ovanstående ram. Utgångspunkten är RED19-panelens analys och den åtgärdsplan som har skapats lokalt på institutionsnivå baserad på denna analys. Målen är att utveckla forskning av hög kvalitet och stark samhällsrelevans, säkerställa generationsskiftet inom forskningen, att studenter vid institutionen får en vetenskapligt förankrad undervisning samt skapa en stimulerande arbetsmiljö där alla institutionens universitetslärare får möjlighet till karriärsutveckling. Institutionen skall vidare utmärkas av goda internationella forskningssamarbeten och erfarenhetsutbyten för att därigenom uppnå en levande internationell miljö för såväl personal som studenter. Det strategiska programmet avser även utveckla samarbeten mellan institutionens forskningsmiljöer och genom detta stimulera till nyskapande och kvalitet i

forskning och därmed också i utbildningsuppdrag och samverkan. Det yttersta målet med det strategiska program är att skapa en resilient vetenskaplig kvalitet i alla uppdrag som åligger institutionen. Programmet består av fem delkomponenter: 1) doktorander, 2) interna post doc., 3) gästprofessor/professur, 4) juniorprogrammet och 5) seniorprogrammet.

Tabell 1. *Strategisk plan Institutionen för Pedagogik och Specialpedagogik*

2020 till 2023	Doktorander	PhD/Lektor Forskningstid 40% (+ 10% som redan ligger i anställning)	Gäst-professor Utlysning professor	Junior program	Senior program
HT 20	3 nya doktorander (varav 2 riktade mot specialpedagogik)	6 PhD/lektorer erhåller ytterligare 40% forskning i 2 år (2 riktade mot specialpedagogik)	6 gäst-professorer bjuds in av varje forsknings-miljö	Skrivarveckor på plats 2 tillfällen/år Skrivarvecka Smögen 1 per år Mentorsprogram (4 professorer 5% för 6 lektorer) Ansökningar primär nivå Doc. Meritering	Docenter Internationella gästföreläsare Förberedelse för Prof-meritering Avancerade ansökningar (t ex EU)
VT 21	3 doktorander termin 2	Löper enligt ovan 6 lekt x 40% termin 2	Löper enligt ovan	Löper enligt ovan	Löper enligt ovan
HT 21	3 doktorander termin 3	Löper enligt ovan 6 lekt x 40% Termin 3	6 gäst-professorer bjuds in av varje forsknings-miljö	Löper enligt ovan	Löper enligt ovan
VT 22	3 doktorander termin 4	Löper enligt ovan 6 lekt x 40% Termin 4	Löper enligt ovan	Löper enligt ovan	Löper enligt ovan
HT 22	3 nya doktorander + 3 doktorander termin 5	Utvärdering Medel går till nya doktorander	Utlysning 1 professur	Mentorsprogram (Nytt uppdrag 4 professorer 5% för 6 lektorer) Löper enligt ovan	Löper enligt ovan
VT 23	3 doktorander termin 2 3 doktorander termin 6		Löper enligt ovan	Löper enligt ovan	Löper enligt ovan

- Se bilaga 2 för ekonomisk beräkning av ovan strategi.

Strategin möjliggörs av de medel som ytterligare tillkommit, förutom de tidigare nivåerna av forskningsbasanslag, och består av fem åtgärder som är relaterade till varandra.

- 1) Doktorandtjänster: HT20 tillkommer 3 doktorander varmed 2 är vikta specifikt mot *Pedagogiskt arbete med inriktning specialpedagogik* samt 1 doktorandtjänst mot *Pedagogik*. HT22 tillkommer ytterligare 3 doktorandtjänster i *Pedagogik/Ämnesdidaktik*. De tre tillkommande doktorandtjänsterna HT22 möjliggörs då medel från utökad forskningstid avslutas (för att utvärderas) och från år 3 förs medel över till doktorandtjänster.
- 2) Post doc.: 6 disputerade adjunkter/lektorer med tillsvidareanställning vid IPS (ej docent) får i konkurrens söka utökad forskningstid. 2 av dessa viks för projektbeskrivningar som är riktad mot Specialpedagogik och 4 är öppna för projektbeskrivningar i ämnena Pedagogik, Pedagogiskt arbete samt Ämnesdidaktik. Varje sökande skall skriva fram en projektansökning gällande den forskning de skall utföra under 2 år med 50 % tid för forskning i tjänst. Projektbeskrivningen skall vara skriven på engelska om 4 sidor + referenslista, Times New Roman, punkt 12, enkelt radavstånd. CV för varje sökande skall ingå men är sekundärt i bedömningen i relation till projektbeskrivningen som är primär. Externa granskare rankar de sökandes projektbeskrivningar. För de två interna post doc. som är vikta mot *Pedagogiskt arbete med inriktning specialpedagogik* skall relevant ämnesanknytning finnas hos granskare respektive relevant ämnesanknytning hos granskare mot *Pedagogik/Ämnesdidaktik*.
De som genom urval erhåller förstärkt forskningstid skall samtidigt godta att undervisa om 30 % inom institutionens utbildningsuppdrag. De som är riktade mot specialpedagogik skall undervisa i specialpedagogik samt vid K71-kurser inom lärarprogram och de som är i *Pedagogik/Ämnesdidaktik* vid övriga program och kurser. De förväntas under de två åren att förhålla sig till en bemannad tjänst om 50 % forskningstid, 30 % undervisning, 10 % mötestid/samverkan/friskvård och 10 % kompetensutveckling. Därefter skall de kunna presentera minst 2 internationella artiklar samt minst en 1 färdig ansökning gentemot extern finansiär. Mer specifik information följer med utlysning.
- 3) Gästprofessor/Utlysning professor: Institutionen har 6 forskningsmiljöer som utgör basen för utveckling och genomförande av forskning. Miljöerna är FUR (Förutsättning, Utbildnings, Resultat), KRIT (Kritiska teorier), LBS (Lärande och Bedömning i Språk), PoP (Pedagogik och Politik), PRIS (Plattform för Research in Inclusive Education and School Development) samt SKUL (Skolutveckling och Utbildningsledarskap). Varje enskild miljö skall föreslå en gästprofessor på nationell/nordisk nivå att bjuda in till miljön HT20/VT21. Gästprofessorn förväntas arbeta aktivt vid institutions under en månad, ge såväl öppna föreläsningar för medarbetare samt studenter som aktivt delta i forskningsmiljön samt bidra till de uppstartade junior och seniorprogrammen (se strategi 4 och 5). Forskningsmiljöerna får därefter föreslå ytterligare var sin gästprofessor, nu på internationell nivå med samma förfarande som ovan HT21/VT22. Därefter kommer en professor vid institutionen att utlysas HT22/VT23.
- 4) Juniorprogram konstitueras av institutionens disputerade adjunkter/lektorer och leds av Vice prefekt för Forskarutbildning: Junior programmet övergripande innehåll är skrivarveckor, seminarier samt mentorsprogram. Institutionen erbjuder Junior programmets deltagare (tillsvidareanställda disputerade adjunkt/lektor) en skrivarvecka i juni och en i augusti på plats i institutionens lokaler som även innehåller organiserade seminarier där institutionens professorer samt gästade professorer bidrar med erfarenheter. Vidare erbjuds en skrivarvecka på annan ort under hösten där koncentrerat skrivande sker och där seniorer även deltar som stöd. Vidare ingår i Junior programmet

Mentorsgrupper. Totalt 4 mentorsgrupper som leds av en välmeriterad professor som erhåller 5% för detta uppdrag (vilket kommer att löpa i 2:års perioder) och där upp till 6 disputerade adjunkter/lektorer deltar i varje grupp. Dessa träffas i grupp tre gånger per termin. Sammansättningen i varje enskild mentorsgrupp skall vara en representation från institutionens 6 olika forskningsmiljöer så att mentorsgrupperna utgör basen för synergier mellan de olika miljöerna med bas i den yngre generationen forskare. Syftet är att öka samarbetet mellan forskningsmiljöerna FUR, KRIT, LBS, PoP, PRIS och SKUL samt att utveckla forskningskompetens hos juniora forskare.

Innehållet i Juniorprogrammet är: 1) Ansökningsförfarande på nationell nivå som Vetenskapsråd och Riksbankens Jubileumsfond där olika former av utlysningar klargörs men även mindre finansiärer går igenom, administrativa krav hanteras, besök av gästprofessorer som rönt framgång inom olika former av ansökningar delar med sig av erfarenhet, 2) Utveckling av egen ansökan vad gäller innehåll där mentor och inbjudna forskare men även juniora kollegor bistår med genomläsning och återkoppling, 3) Publicering där internationella tidskrifter, böcker i relation till förlag samt open access diskuteras, 4) GDPR och de nya krav som ställs på hantering av persondata inom svensk forskning samt etikansökningar går igenom, 5) Olika forskningsorganisationer på internationell nivå och deras europeiska samt nordiska systerorganisationer samt mindre nätverk presenteras samt 6) skrivarveckor med stöd och återkoppling gentemot den egna forskningen inom mentorsprogram.

- 5) Seniorprogram konstitueras av institutionens docenter och leds av Vice prefekt för Forskning med cirka 3 seminarier per termin. Innehållet inbegriper: 1) Inbjudna gästprofessorer håller gästföreläsningar på olika teman och samarbete uppmuntras, 2) Professorsmeritering och vad som förväntas av en professor samt hur en framställan om befordran skrivs fram går igenom, 3) Avancerade ansökningar mot internationella forskningsfinansiärer liksom hur man ansöker om forskningsskolor m.m. tas upp och tydliggörs inklusive hur OH kan hanteras och regleras inom GU, 4) Hur den enskilda docenten går tillväga för att skapa egna nationella och internationella nätverk och var/hur finansiering sker presenteras 5) Erfarenheter gällande handledning av doktorander på nationell och internationell nivå, likheter/skillnader behandlas, 6) Hur forskarutbildningar struktureras på nationell och internationell nivå samt 7) Finansieringsmöjligheter av att verka internationellt som gästlärare, utbyte som Linneus Palme/Erasmus m.m. presenteras.

Prioriteringar

Institutionen avser att stärka Specialpedagogiska programmet och Speciallärarprogrammet vilka är sårbara när det gäller forskningens anknytning till utbildningen. Även de kurser med inriktning mot specialpedagogik (K71-kurser) där institutionen innehar kursansvar vid de långa lärarutbildningarna (förskola, fritid, F-3, 4-6, 7-9 samt Ämneslärarprogrammet) behöver förstärkning. Programmen bildar basen för en KAM-miljö som har ett mycket stort utbildningsuppdrag i kombination med få doktorander. Det finns därför ett starkt behov av att särskilt utlysa doktorandanställningar inom området och ge möjlighet för disputerade lärare att forska, dels för att skapa en framtida rekryteringsgrund och dels för att säkerställa forskningens anknytning till programmen. Detta då institutionen strävar efter att uppfylla de krav som en Komplet Akademisk Miljö innebär. Det är emellertid viktigt att påpeka att samtliga KAM-

miljöer vid IPS är sårbara i detta avseende och att även andra ämnen och utbildningsområden (KAM-miljöer) behöver värnas. Åtgärder i form av doktorandanställningar och möjligheter för disputerade att forska behöver därför omfatta hela IPS. Utifrån analysen menar vi dock att en särskild prioritering är nödvändig inom program med specialpedagogisk inriktning och därför riktas 2 doktorandtjänster av totalt 6 och 2 tjänster med utökad forskningstid för disputerade av totalt 6, specifikt mot detta område.

Slutsatser

Institutionen menar att dessa strategier kommer att kunna möta de utmaningar som RED19 presenterat och förhoppningen är att genomföra generationsskiftet, stärka och utöka forskningstiden hos medarbetare och vetenskapligt stärka kvalitén i våra utbildningar. Se Tabell 2 nedan.

Tabell 2: Matchning mellan RED19 utmaningar och föreslagna strategier: 1) Generationsskifte, 2) Beroende extern finansiering, 3) Stärka internationell orientering, 4) Samarbete mellan forskningsmiljöer, 5) Forskningens anknytning till undervisning, 6) Disputerade får forskning i tjänst samt 7) Obalans mellan forskning och undervisning.

Strategier	1	2	3	4	5	6	7
Doktorandtjänster utökning 3 (2 inriktning spec. ped). + 3	X				X		
Intern post doc. forskning i tjänst 6 (2 med inriktning spec. ped) x 50% samt 30% undervisning	X	X			X	X	X
Gästprofessorer 6 x 2 Utlysning 1 Professur	X		X		X		
Junior Program	X	X		X	X		X
Senior Program	X	X	X	X	X		

Vår slutsats är att under 2020-2023 kommer ytterligare 6 doktorandtjänster tillsättas vilket kommer att tillföra en ny generation forskare till verksamheten vilket ger oss bättre förutsättningar att hantera generationsskiftet. Då institutionen har haft problem i rekrytering av disputerad personal kommer detta på sikt att också ge positiva effekter på forskningens anknytning till utbildningsuppdraget vid IPS. Den förstärkta forskningstiden som kan sökas i konkurrens av tillsvidareanställda disputerade adjunkter/lektorer under 2 år och som samtidigt avviker 30% av bemanningsbar tid till undervisning kommer att utveckla och förvalta

forskningskompetenserna hos den yngre generationen forskare och samtidigt förankra den i undervisning. Detta motverkar även negativa konsekvenser av generationsskiftet. Eftersom det är tillsvidareanställda som har möjlighet att i konkurrens söka, beräknas institutionen ha större möjlighet att behålla denna kompetens i såväl forskning som undervisning när den 2-åriga utökade forskningstiden avslutas till skillnad från externa post doc som många gånger förflyttar sig tillbaka till sitt ursprungliga universitet/högskola.

Vad gäller programmet för gästprofessorer kommer detta ge positiva effekter genom alla 6 forskningsmiljöer (FUR, KRIT, LBS, PoP, PRIS och SKUL) vid institutionen där ytterligare internationell anknytning och samarbeten ges möjlighet till inom varje miljö. Vidare kommer gästprofessorer nyttjas i respektive junior-och senior program nedan. Detta kommer också att ge effekt i kompetens hos forskande/undervisande personal vad gäller såväl deras forskning som undervisning. Två gästprofessorer skall föreslås av varje miljö, ett besök per år. Efter två år utvärderas programmet och en fast professur utlyses vilket kommer att förebygga generationsskiftet då flera av våra seniorer idag är pensionärer/seniora forskare.

Junior programmet kommer att stärka samarbetet mellan institutionens forskningsmiljöer genom att grupper av juniora forskare sätts samman så att varje mentorsgrupp innehåller representanter från olika miljöer (FUR, KRIT, LBS, PoP, PRIS och SKUL) under en och samma mentor. Förhoppningen är att nya forskningssynergier kommer att ske hos den yngre generationen forskare vid institutionen. Genom att stärka deras kompetens i ansökningsförfarande är förhoppningen att på sikt öka externa medel vilket kommer såväl forskare som institutionen till godo. Ytterligare unga forskare som erhåller extern forskningsfinansiering motverkar negativa konsekvenser med generationsskiftet, ökar forskningstiden hos disputerad personal och kan stimulera undervisning och studenter vid institutionen. Slutligen är avsikten att ge ett stöd i forskning generellt och skapa ett sammanhang för alla juniora forskare vid institutionen.

Seniorprogrammets avsikt är att stärka docenters kompetens att söka internationella medel, skapa internationella nätverk samt öka kompetensen vad gäller organisering av forskning på en internationell/global nivå. Här är även viktigt att förmedla erfarenheter av pedagogisk karaktär gällande doktorandutbildning, då inte bara handledning utan även hur man hanterar kurser och deras progression för forskarstuderande. Detta kommer att stärka kvalitén även inom forskarutbildningen vid institutionen. Vidare är avsikten att skapa ett rum/plats för möten mellan docenter från olika forskningsmiljöer där nya forskningssynergier kan uppstå. När vi stärker kompetensen i internationella ansökningar och erbjuder ett forum för samarbete är förhoppningen att sannolikheten ökar för att externa, internationella ansökningar ges bifall och att forskningstiden för personal därmed ökar.

Slutligen avser institutionen även stödja docenter som vill gå vidare i karriären genom att göra befordringsgång till professor tydlig och transparant likväl vilka förväntningar och ansvarstaganden som följer med denna position.

Se bilaga 1 för disponering av rambudget.

